

АГРОМЕТЕОРОЛОГИЈА (ПОЉОПРИВРЕДНА МЕТЕОРОЛОГИЈА): ИСТОРИЈАТ И ДЕЛОКРУГ

Интердисциплинарна наука која, на основу сазнања из биологије и екологије са једне и метеорологије са друге стране, проучава односе између живих бића и времена и климе је биометеорологија. У оквиру биометеорологије развила се посебна научна дисциплина чији је циљ примена сазнања из метеорологије у пољопривреди. То је агрометеорологија (пољопривредна метеорологија). Агрометеорологија (АгМ) проучава систем интеракција између временских, климатских и хидролошких услова и пољопривредних култура, домаћих животиња, болести биљака и животиња, корисних и штетних инсеката. У савременој, интензивној пољопривредној производњи нема ни једног важнијег проблема који не изискује примену сазнања из агрометеорологије. При томе, позитивни економски ефекти ове примене су евидентни и значајни.

Најстарији познати записи агрометеоролошке садржине датирају из четвртог века пре наше ере (Кина). Међутим, све до 19. века, када је отпочело формирање метеорологије као науке, не може се говорити о агрометеорологији као научној дисциплини, мада је егзистенција човека увек била тесно везана за однос времена и производње хране. На иницијативу Међународног метеоролошког комитета ММК (основаног 1873. године), већ септембра 1880. године одржана је Конференција за пољопривредну и шумарску метеорологију, што говори о значају који се од самог почетка организованог рада на пољу метеорологије придавао овим примењеним научним дисциплинама. Комисија за агрометеорологију је основана на састанку ММК у Риму 1913. године, и од тада она усмерава, усклађује и унапређује оперативну и научну агрометеоролошку делатност у земљама чланицама ММК (од 1951. године Светске метеоролошке организације - СМО). У појединим Европским земљама, организовани рад на пољу агрометеорологије отпочео је крајем 19. и почетком 20. века, а до наглог развоја ове науке дошло је после другог светског рата.

ДЕЛОКРУГ ОДЕЉЕЊА ЗА АГРОМЕТЕОРОЛОГИЈУ РХМЗ СРБИЈЕ

У хидрометеоролошкој служби Србије, организована агрометеоролошка активност постоји од 1950. године. Тада је формиран Агрометеоролошки одсек при Управи хидрометеоролошке службе. Данас, оперативни, истраживачки и други послови везани за примену метеорологије у пољопривреди обављају се у Одељењу за агрометеорологију РХМЗ које сачињавају Одсек за агрометеоролошке анализе и Одсек за оперативну агрометеорологију. Делокруг рада Одељења обухвата:

ПОСЛОВЕ ОПЕРАТИВНЕ АГРОМЕТЕОРОЛОГИЈЕ

- Прикупљање и контрола агрометеоролошких података из мреже станица;
- Обрада, анализа и публикавање агрометеоролошких података (температура земљишта, испаравање и евапотранспирација, фенолошки подаци);
- Мониторинг агрометеоролошких услова у којима се одвијају раст и развиће пољопривредних култура, припрема редовних и ванредних агрометеоролошких информација, анализа, прогноза и упозорења.

ПОСЛОВЕ АГРОМЕТЕОРОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

- Проучавање агроклиматског потенцијала и његових промена, проучавање штетених метеоролошких појава (суша, мраз, итд.);
- Тестирање и припрема за практичну примену модела биљка/време и оперативних агрометеоролошких метода.
- Проучавање основних компоненти водног биланса пољопривредних култура на лизиметарској станици РХМЗ, посебно стварне и потенцијалне евапотранспирације.

ПОСЛОВЕ МЕЂУНАРОДНЕ САРАДЊЕ У ОБЛАСТИ АГРОМЕТЕОРОЛОГИЈЕ

- Сарадња са Комисијом СМО за агрометеорологију, са ФАО и другим организацијама из области пољопривреде, учешће у међународним пројектима (нпр. Развој Светске агрометеоролошке службе информисања), билатерална сарадња итд.

ПОСЛОВЕ ПО ЗАХТЕВУ КОРИСНИКА

- Припрема агрометеоролошких прогноза и анализа услова за раст и развиће значајнијих пољопривредних култура током вегетације за поједина пољопривредна подручја;
- Израда агроклиматских подлога које су потребне за заснивање и унапређење производње, као и за избор одговарајуће агротехнике (нпр. наводњавање);
- Специфичне обраде података и одређивање вредности изведених величина (различити агрометеоролошки параметри, агроклиматски индекси и сл.) за потребе истраживања из области агрометеорологије;
- Пружање стручне помоћи при успостављању и спровођењу агрометеоролошких осматрања по захтеву и потребама корисника (избор локације, дефинисање програма осматрања, метода мерења, поступака за обраду и анализу итд.)

Агрометеоролошки подаци и информације су неопходни за успешно краткорочно, средњерочно и дугорочно планирање у пољопривреди, као и ефикасно спровођење оперативних активности у процесу производње. Агрометеоролошке анализе, прогнозе и упозорења користе се при одређивању рокова сетве, избору и спровођењу мера заштите биља и других агротехничких мера, процени приноса и припреми мера економске политике у области пољопривреде, итд. Резултати агроклиматских истраживања представљају подлогу за планирање коришћења земљишта и очувања његовог квалитета, избору врста и сората пољопривредних култура и другим аспектима дугорочног планирања развоја пољопривреде.